No. 1022.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franco door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG, 29 AUGUSTUS.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 28 Augustus.

Geding tegen den Weleerw. Heer J. W. H., Roomsch-Katholijk Pastoor, in regten bijgestaan door Mr. S. P. Lipman, advokaat te Amsterdam, en van alle regtsvervolging ontslagen door den Hoogen Raad der Nederlanden.

(*Vervolg.*)

Ik moet thans doen opmerken, hoe gevaarlijk het pad is, waarop de regter zich buiten het hem bekende terrein begeeft. Dit blijkt ons uit de gevolgtrekking, welke de regter uit de verklaring der getuigen heeft geput. Hij rigtte aan hen de vraag: »*sedert* gij het burgerlijk huwelijk hebt aangegaan, is er *daarna* eenige kerkelijke plegtigheid gebeurd?" En uit het hierop gegeven *ontkennend* antwoord leidde hij af, dat derhalve de kerkelijke inzegening moest zijn *voorafgegaan*; niet wetende, dat de Kerk, zoowel *vooraf*, als *daarna*, het had verboden.

De regter heeft het éénige terrein verlaten, waarop de wetgever de vraag wil geplaatst hebben. De regter heeft vergeten de afscheiding tusschen het geestelijk en het wereldlijk gezag, de afscheiding van het regt, waardoor de Kerk, en waardoor de Staat geregeerd wordt, de afscheiding tusschen het *jus ecclesiasticum* en het *jus civile*. Hij heeft voor zich het standpunt ingenomen van de *docteurs de la Sorbonne* of van de *rota romana*. Hij is *casuist* geworden. Hij heeft de vraag willen beslissen als *judex ecclesiasticus*, en daarom, als *judex secularis*, den kring zijner attributen overschreden.

Pleiter behandelt nu de door den regter zelven aangehaalde plaats van het *Concilium Tridentinum* en bewijst dat het niet geconstateerd, ja zelfs niet beweerd is, dat van alle deze voorschriften een enkel is opgevolgd. Hoe kan dan het *Concilium Tridentinum* de stelling van den regter ondersteunen?

Verre van mij, te beweren, dat, naar het canoniek regt, het gemis van een der vereischten, het verzuim van een der voorschriften een aangegaan huwelijk zoude *invalideren*. Hoewel ik, na deze materie tot een onderwerp van mijne studie te hebben gemaakt, volstrekt niet het voornemen koester, om u, E. H. A. H., tot deelgenooten van de vruchten dier studie te maken, waardoor ik het geduld van U. E. H. A. op eene te langdurige proeve zoude stellen, zal ik later aanleiding vinden, om met een enkel woord de inschikkelijkheid en toegeeflijkheid, welke de Roomsch-Katholijke Kerk in dit opzigt betoont, te vermelden. Het is voor mijn tegenwoordig doel genoeg, te hebben aangetoond dat de door den regter ingeroepene verordening zijne stelling niet in het minste regtvaardigt.

Maar behalve de gronddwaling, dat de regter geoordeeld heeft als *judex ecclesiasticus*, dat hij zich op het juridisch terrein van het *jus canonicum* zonder roeping gewaagd heeft; behalve de dwaling, dat hij de verordening van het *Concilium Tridentinum* met het *rituale* heeft verward, heeft hij in den disteligen doolhof, waarin hij zich gewaagd heeft, zich in eene nieuwe dwaling verloren.

Het is ten gevolge van eene gebrekkige kennis van het *canonieke* regt, dat in het vonnis de verordening van het *Concilium Tridentinum* op de *matrimonia mixta* wordt toegepast, waaraan het *concilium* zelfs niet gedacht heeft. Dáár was niet de *sedes materiae*. Eerst bijkans twee eeuwen later heeft Paus BENEDICTUS XIV, bepaaldelijk voor Holland, het onderwerp der gemengde huwelijken geregeld: het is de *declaratio Benedicti XIV circa matrimonia Hollandiae*, gedagteekend van 4 November 1741.

En wat zoude men gevonden hebben, indien men deze pausselijke *declaratio* hadde geraadpleegd? Dit, dat het huwelijk tusschen personen, waarvan een slechts tot de Katholijke Kerk behoort, *gelijkgesteld* wordt met het huwelijk tusschen twee niet-Katholijken; men zoude even goed kunnen beweren, dat een Katholijk priester tusschen twee Protestanten, als tusschen eenen Katholijk en eenen niet-Katholijk, huwelijks-plegtigheden hadde bediend.

Er was dus en er konde geen sprake zijn van eenige godsdienstige plegtigheid, van eenige *co-operatio activa* van eenen priester, als *minister sacramenti*, bij een *matrimonium mixtum*.

De heer requirant konde de partijen vermanen; hij konde de aanstaande echtgenooten vermanen; hij konde van hen *à l'occasion* van een huwelijk eene belofte afnemen; hij konde hen aansporen om aan de verbindtenis den wettigen vorm te geven; maar daartoe moest zich zijne tusschenkomst bepalen. Noch gebed, noch zegen, noch plegtigheid mogt daarbij plaats vinden. Aldus heeft de regter, door te constateren een vergrijp tegen art. 199 van den Code Pénal, het grootste mogelijk vergrijp geconstateerd van eenen Priester tegen de wet der Kerk.

Maar zijn daarom die huwelijken in het oog der Kerk niet geldig? Spreekt zij daarover het oordeel der vernietiging? Geenszins.

Hier betoont de Katholijke Kerk haar tweeledig karakter: de hoogste *tolerantie*, bij de zich nooit verloochenende, de onverzettelijkste *standvastigheid*.

Tolerant, erkent zij als feit alle wettelijk aangegane huwelijken; *standvastig*, weigert zij aan de huwelijken welke zij afkeurt, hare autorisatie, hare sanctie, en de medewerking van hare bedienaren.

Vandaar dat zelfs een *matrimonium inter infideles*, zelfs tusschen heidenen, in het oordeel der Kerk als een wettig feit wordt erkend en geëerbiedigd, en door haar verklaard wordt een *impedimentum ligaminis* daar te stellen. Dit ligt ook geheel in de orde van zaken. De Katholijke Kerk konde en wilde niet de onderscheidene maatschappelijke inrigtingen, de verschillende burgerlijke wetgevingen, de uiteenloopende godsdienstige secten, met één woord, de geheele orde der wereld, als niet bestaande verloochenen. Zij aanvaard de bestemming, haar door de beschikking der Voorzienigheid opgelegd, om, naast en nevens andere bestaande geloofsbelijdenissen en onder wijd verschillende wetten en regeringen, in alle landen der wereld, haar eigen bestaan te handhaven, zonder zich met de feiten, die bestaan, met de bestaande overheid, met de burgerlijke wetten, met de maatschappelijke instellingen in oorlog te stellen. Handelde zij anders, zij zoude niet meer als *wereld-religie* verschijnen; zij zoude veeleer in tweestrijd zijn met de bestaande maatschappelijke orde der *wereld*.

Ditzelfde dubbel karakter vertoont zich (en konde het anders?) in het oordeel der Katholijke Kerk over het huwelijk. *Verdraagzaam*, erkent en eerbiedigt zij ieder huwelijk, zoowel waaraan een Protestantsch geestelijke zijnen zegen heeft gegeven, als hetwelk gesloten is voor de burgerlijke overheid, zonder eenige geestelijke inzegening hoegenaamd. *Gestreng*, eischt zij, daarentegen, de stipte inachtneming van hare eigene voorschriften, van hare eigene voorwaarden, van hare eigene vormen, wanneer het huwelijk onder hare goedkeuring en met hare medewerking zal worden voltrokken, en door hare kerkelijke plegtigheden zal worden verheerlijkt.

Niet duister is de oorsprong van dit verschijnsel. In hare *dogmatiek* vertoont de Katholijke Kerk dit verschijnsel niet, nergens. Dáár eischt en handhaaft zij eenheid en eenvormigheid, en daarom, als eene noodwendige voorwaarde, vaak kwalijk begrepen en misduid, onfeilbaarheid. Maar het uitgestrekte gebied van het *ecclesiastiek regt* heeft zij aan de menschelijke wetenschap overgelaten, overal waar zij niet hare stellige leer verkondigt. Dáár moest zich alzoo het gewone verschijnsel van verscheidenheid en strijd van menschelijke meeningen vertoonen, welligt daarom juist met te meerdere kracht, naar mate de Kerk, in het noodzakelijke eenheid verzekerende, het *dogma* boven dien strijd had verheven, en voor die verscheidenheid had gevrijwaard.

Wanneer ik nu overga om uwe aandacht te vestigen op de feiten, die *consteren*, mag ik alzoo daarvan thans doorschrappen al wat, in zich zelf niet feitelijk, de regter uit het *jus ecclssiasticum* geput heeft, alleen als met den vinger op art. 427 van het Wetboek van Strafvordering wijzende, als geschonden, door het stellen van *redeneringen* in de plaats van *wettige bewijsmiddelen*.

De heer requirant kan alzoo ook na dat vonnis, hetwelk het bedienen van huwelijksplegtigheden niet *facto* heeft geconstateerd, volharden in zijne ontkentenis: »*qu'il a procédé à des cérémonies religieuses d'un mariage.*"

Hij kan in die ontkentenis volharden, omdat al wat werkelijk *facto* geconstateerd is, haar niet tegenspreekt; maar integendeel bevestigt.

Zoo kom ik al dadelijk tot de drie punten, welke de verdediging voor de Regtbank heeft aangevoerd. In de *eerste* plaats, het beweerde huwelijk heeft plaats gehad *in loco non sacro;* dit is bewezen en erkend: het heeft plaats gehad in de kamer van den heer requirant. In de *tweede* plaats, het heeft plaats gehad *sine indumento sacro:* gelijk hij de partijen in zijne huiskamer heeft ontvangen, zoo bevond hij zich in zijne gewone burgerlijke kleeding. In de *derde* plaats, het heeft plaats gehad *sine ulla benedictione, sine ullo ritu.*

De kantonregter, die in eersten aanleg van deze regtszaak kennis heeft genomen, meende de oplossing voor alles te vinden in de *priesterlijke hoedanigheid* van den heer requirant. Nu is de priesterlijke hoedanigheid wel een vereischte van het wanbedrijf van art. 199 *Code Pénal*, als *delictum proprium*, maar zij is, en gelukkig, niet zelve het wanbedrijf.

In dit opzigt vermeld ik een der kenmerken van de Katholijke Kerk, hetwelk aan allen bekend is. Zij is doordrongen van de levendige bewustheid, dat de mensch niet bloot vatbaar is voor de afgetrokkene leeringen der rede, maar ook ontvankelijk voor de indrukken der zinlijkheid. Zij verheft zich niet alleen tot de nooit genoeg bewonderde verborgenheden der Goddelijke natuur, wanneer zij den Oneindige aanbidt, maar zij daalt ook af tot de behoeften der menschelijke natuur, wanneer zij den beperkten sterveling leidt. Daarom geeft zij in ruime mate toe aan hetgeen zinlijke indrukken bevordert, welke zij heilzaam acht voor het menschelijk gemoed, zoo als het is. Zij hecht derhalve aan vormen; zij versmaadt zelfs de uitwendige praal niet; zij handhaaft haar *rituale;* zij is gesteld op zinnebeelden en plegtigheden.

Wat is hier de dwaling, zoowel van den kantonregter, als van de Regtbank te Leiden? zij *vergaten*, dat het priesterlijk ornaat niet alleen een ambtskleeding is, maar eene symbolieke beteekenis heeft, en dat daarom zelfs het gewaad gewijzigd en geregeld wordt naar de plegtigheid van den dag of van de handeling, waarin de priester verschijnt. Zij *vergaten*, dat ook het *locale* zijnen hoogeren zin en zijne meer verhevene beteekenis heeft. Zij zagen *daarom* niet, dat de bijeenkomst van het aanstaande echtpaar *in loco non sacro*, en niet *in facie ecclesiae*, alreeds medebragt het gemis van alle huwelijksplegtigheden; dat de verschijning van den priester *sine indumento sacro*, medebragt de weigering van elke *co-operatio activa;* dat de ontstentenis van elken *ritus*, van alle *preces*, van elke *benedictio* medebragt het oordeel der Kerk, hare niet-goedkeuring van het aan te gaan huwelijk.

En nu moet ik uwe aandacht, E. H. A. H., op eene bijzonderheid vestigen, welke allezins opmerking verdient. Het blijkt namelijk zoowel uit het vonnis als uit het proces-verbaal, dat alle de getuigen niet of naauwelijks geloofden, dat hier een huwelijk konde zijn gesloten. Gij herinnert u ongetwijfeld de naïveteit der twijfeling van de jonge dochter. Die onzekerheid heeft de Leidsche Regtbank opgeheven. Zij heeft de twijfeling opgelost. Zij heeft bij vonnisse het *cas de concience* beslist. Zij heeft het *vos conjungo* uitgesproken.

(*Wordt vervolgd.*)

Men schrijft ons uit Helmond, dat aldaar, onder andere kandidaturen voor de Provinciale Staten, zich opdoet die van den heer Mr. Jhr. C. F. Wesselman Jr., advokaat aldaar. Deze kandidatuur wordt ons door een onzer vrienden ten dringendste aanbevolen, op grond dat de heer Wesselman met meer dan gewone kundigheden begaafd en in administratieve kennis praktisch ingelijfd, zoo veel en meer dan iemand aanspraak heeft op het vertrouwen der kiezers, vooral ook omdat hij met de belangen en behoeften van het grootst gedeelte van dat gewest in al hare bijzonderheden is bekend,

goed redenaar is, en in eene openbare belijdenis van zijne politieke denkwijze, waarborgen heeft gegeven van zijne vrij innige beginselen. Deze geachte correspondent, die niet onze gewone correspondent is, maar desniettemin alle vertrouwen verdient, uit den wensch, dat de kiezers in het Protestantisme, dat de heer Wesselman belijdt, geen bezwaar mogen vinden tegen zijne keus tot lid der Prov. Staten. Wij beamen zulks volkomen. Het zou van eene onverklaarbare bekrompenheid getuigen, wanneer men klaagt over de onverdraagzaamheid van sommige Protestanten; dat men eveneens zich aan onverdraagzaamheid schuldig maakte, met een geschikt kandidaat, die alle vereischten in zich vereenigt, alleen daarom niet te kiezen, omdat hij Protestant is. De kiezers van het distrikt zullen zich daaraan niet schuldig maken. En als de heer Wesselman, gelijk wij alle reden hebben om te vertrouwen, werkelijk alle goede hoedanigheden in zich vereenigt, die onze correspondent opsomt, dan twijfelen wij er geen oogenblik aan, of hij zal, zoo niet met algemeene stemmen, dan toch met eene groote meerderheid worden verkozen.

In de op gisteren avond in het *Odéon* alhier gehouden vergadering der Vereeniging van Kiezers, onder voorzitting van den heer Mr B. Donker Curtius, zijn de volgende personen als Kandidaten voor de Provinciale Staten aangenomen: Er zijn 118 stemmen uitgebragt, waarvan de heer H. Croockewit heeft bekomen 111 stemmen, de heeren Mr. G. C. J. van Reenen 110, F. van der Oudermeulen 108, C. D. Crommelin 105, Mr. J. S. van Naamen 104, Jb. Spengler 103, Mr B. Donker Curtius 99, Jhr. Mr. J. de Bosch Kemper 99, Mr. C. A den Tex 91, W. Willink Jr 89, Jhr. Mr. J van Iddekinge 89, A. Huidekoper 88, A. Willink 87, A. van der Hoop 86, J. Brouwer Ancher 81, D. J. van Lennep 80, J. Luden 78, Mr. D. A. Portielje 78, Jhr. Mr F. L. H. J. Bosch van Drakensteijn 75, Mr. A. Backer Jr, 75, J. J. Uitwerff Sterling 74, Mr. C. Dedel 61, A. Voombergh 69, H. Rahusen 68, A. W. baron van Brienen van de Groote Lindt 67, A. van Geuns 67, Mr. H. J. Koenen 67, J. van Eeghen 67, Jhr. Mr. H. Hoeufft van Velsen 66, G. C Bosch Reitz 65, Mr. A. A. Reael 61, Jhr. Mr. D. Rutgers van Rozenburg 61, Jhr J. E. Huijdecoper van Zeijst 58, Mr. J. W. van Romunde 53, J. H. Cordes 49 en E. L. baron van Tuijl van Serooskerken 46. — Aan de commissie is wijders opgedragen de indeeling dier kandidaten op te maken voor ieder distrikt.

De heeren D. D. Büchler, Mr. P. M. G. van Hees, J. J. Posno en C. P. de Roeper (te Naarden) hebben de hun door de *Vrijzinnige Kiesvereeniging* aangeboden kandidatuur voor het lidmaatschap der Prov. Staten van Noord-Holland aangenomen. De heeren Mr. C. H. B. Boot, Jhr. Mr. C. Dedel, M. Heemskerk, J. J. Holtzman, T. Schuurman en W. C. van Vollenhoven hebben daarvoor bedankt.

De generaal Nahuijs van Burgst protesteert openlijk tegen de kandidatuur voor de Staten Generaal, welke hem door de zich noemende Democratische Hoofdvereeniging toegedacht was.

In de eergisteren te Haarlem gehoudene tweede kiezers-vergadering voor de benoeming van kandidaten voor de Staten dezer Provincie hebben 142 kiezers aan de stemming deel genomen, en hebben de meeste stemmen zich op de navolgende 14 personen vereenigd, te weten de heeren:

Jhr. J. P. Toling van Berkhout 90, B C. de Lange van Wijngaarden 89, Jhr. L J. Quarles van Ufford 87, Mr. P. Elias 76, W. van de Breggen 64, Mr. G. de Vries Az. 63, J. L. van der Burch 62, Mr. P. Mabé Jr. 57, Jhr. G F van Tets 54, Mr. F. W. baron van Styrum 44, Mr. A. A. del Court van Krimpen 44, Jhr. M Salvador 35, N. J. A. Travaglino 33 en W. J. C. van Waterschoot van der Gracht 33.

In de gisteren te Leijden gehouden Kiesvergadering voor Leden van de Provinciale Staten hebben o. a. de volgende heeren het daarachter geplaatste aantal stemmen op zich vereenigd, als: Mr. A. O. E. Grave van Limburg Stirum, 127; Prof. Mr H. Cock, 117; Jhr. Mr. J. L. Cremer van den Berch van Heemstede, 96; Mr. N. N. Olivier, 88; Mr. J. N. Goudsmit, 84; A. C. Leembruggen, 80; Mr. J. L. Klaverwijden, 77; Prof. P. L. Rijke, 76; Mr. H C Huyser, 66; C. Leembruggen, 62; A Hartevelt, Jz., 58; Jhr. N. J. Steengracht van Duivenvoorde, 44; Mr N. Sikkel Groos, 40; Prof. A. van der Boon Mesch, 39; Mr. H. Gevers, 29; G. M. ten Sande, 24; Mr. M. H. A. Lisman, 11; Mr. P. G. Hubrecht, 10, Mr. G. P. van Outeren, 10; Mr. S. Tak, 9; Dr. C. W. H. van Kaathoven, 8; P H. Baron Taets van Amerongen, 8. Mr. G. Groen van Prinsterer en H B. Stoffels, elk 6 stemmen, enz.

In de eergisteren morgen te Alkmaar gehoudene vergadering van kiezers voor de Provinciale Staten, zijn, van de 664 stemmen, uitgebragt: 69 op Jhr. D. C. de Dieu Fontein Verschuir van Heilo; 63 op den heer J. T. Kroon; 56 op den heer W. Bos; 51 op Mr. P. A. de Lange; 34 op Mr. J. A. Kluppel; 33 op Mr. C. Sandenberg Mathiesen; 33 op J. A. Peters, en 31 op J. G. A. Verhoef.

Volgens berigten uit Londen, is Lodewijk-Philips, gewezen Koning der Franschen, eergisteren morgen te Richmond overleden in den ouderdom van 77 jaren. Hevige gemoedsaandoeningen zouden den dood van den bejaarden vorst verhaast hebben.

Den 22 dezer zijn te Frankfort de beraadslagingen van het vredecongres begonnen, en dat wel in de Pauluskerk, welke nu eenmaal ten dienste van het onnatuurlijke en van den onzin schijnt te moeten strekken. Om den oorlog voor altoos af te schaffen, moet men de oorzaken uit den weg ruimen, waaruit hij ontstaat; dat is juist de dwaling, waarin die goede lieden vervallen. Zij verwarren de oorzaak met de werking. Het is bespottelijk, in een tijd waarin men in vele Staten niet eens den burgeroorlog kan verhinderen, aan de opheffing van den uitwendigen oorlog te denken. Het vrede-congres is geopend nadat er ettelijke kloppartijen voor en bij de deuren hadden plaats gehad. Meer dan een nieuwsgierige is er, ten gevolge van het dringen, niet zonder kleerscheuren afgekomen.

Er waren ruim 400 leden vergaderd, waaronder eenige Amerikaansche Indianen in nationale kleeding. Uit Frankrijk waren o. a. Em. de Girardin en de Cormenin, en uit Engeland, Rich. Cobden, en Dr. Hindley, uit Amerika Dr. Bullier, uit Nederland Drucker en Suringar tegenwoordig.

De heer Jaup, tot voorzitter gekozen zijnde, opende de zitting met eene aanspraak. Daarna werden aan het congres de volgende voorstellen voorgedragen.

1e Het congres der vrienden van den algemeenen vrede, den 22, 23 en 24 Augustus te Frankfort aan den Mein vergaderd, erkent dat, vermits het toevlugt nemen tot de wapenen door de godsdienst, de zedekunde, de rede en de menschlievendheid veroordeeld wordt, het een pligt is maatregelen te nemen, die in staat zijn om de afschaffing des oorlogs ten gevolge te hebben. Het congres beveelt alzoo zijne leden aan om in hunne respectieve landen ijverige pogingen aan te wenden ten einde door eene betere opvoeding der jeugd en door onderwijzingen van den kansel het spreekgestoelte en de pers, den erfelijken haat en de staatkundige en handelsvooroordeelen te doen verdwijnen, die bijna altijd de oorzaken van de verderfelijkste oorlogen zijn geweest.

2e Het Congres oordeelt dat het krachtigste middel om den vrede te behouden, zijn zou dat de regeringen die geschillen, welke zij in der minne niet zouden kunnen schikken, aan scheidsregters onderwierpen.

3e. Het Congres meent dat de staande legers, waarmede de gouvernementen van Europa elkander wederzijds bedreigen, aan alle volkeren bovenmatige belastingen opleggen en aan dezelve tallooze rampen berokkenen; het Congres kan dus niet genoeg de aandacht der regeringen vestigen op de noodzakelijkheid om wederzijds tot de ontwapening dier legers te geraken, zonder daardoor hinderlijk te zijn aan maatregelen, die noodzakelijk kunnen geacht worden in ieder land om de veiligheid der burgers en de rust van den Staat te handhaven.

4e. Het Congres keurt de openbare leeningen af, bij het buitenland genegotieerd, en bestemd om aan vreemde volken de middelen te verschaffen om elkander te vermoorden.

5e. Het Congres neemt het beginsel van *non-interventie* aan en erkent dat het uitsluitend aan elken Staat toekomt zijne eigene zaken te regelen.

6e. Het Congres beveelt alle vrienden van den vrede aan, om de openbare meening in hunne respective landen voor te bereiden tot de zamenroeping van een Congres van vertegenwoordigers der Staten, welks eenig doel zijn zou het opstellen van internationale wetten.

Den 24 heeft het Congres zijne werkzaamheden gesloten, na de volgende punten te hebben vastgesteld: 1°. Allen vrienden van den vrede aan te bevelen, in hun vaderland de openbare aandacht te vestigen op de doelmatigheid van het bijeenroepen van een congres van afgevaardigden der onderscheidene Staten, met het doel om een statuut of wetboek te ontwerpen ter regeling der internationale betrekking; 2°. alle leden der genootschappen ter bevordering van den vrede zich te verbinden om aan geen tweegevecht deel te nemen.

Er werd wijders besloten, dat de volgende bijeenkomst van het congres te Londen zal gehouden worden, waarna de president Jaup met eene korte, maar hartelijke aanspraak, — waarin hij den goddelijken zegen inriep op het welslagen dier pogingen ter bevordering van de eendragt en het heil der volken, — de vergadering sloot, welke daarop uiteen ging.

Wij lazen voor eenige dagen in de *Nederl. Staats-Courant*:

Volgens berigten uit Turijn van den 12den dezer, door de *Köllnische Zeitung* medegedeeld, had de minister van binnenlandsche zaken de redacteurs der voornaamste dagbladen uitgenoodigd om zich dien mo bij hem te vervoegen, en hun medegedeeld dat alle waarschijnlijkheid binnen kort uit Rome eene b van excommunicatie zou worden uitgevaardigd tegen gouvernement en tegen allen die het in Sardinie de openbare orde en met de gehoorzaamheid aan wet ernstig meenen, weshalve hij hen verzocht de moederen reeds bij voorraad op zulk eenen maatr voor te bereiden, en de menigte in te lichten *omtr de beteekenis en het gewigt, welke in den tegenwo digen tijd nog aan den kerkelijken ban te hechten zi* De berigtgever voegt er bij, dat men vrij algem in het vermoeden van den minister begint te deel dat men zich in de steden weinig aan eene communicatie zal bekreunen; dat die maatregel da entegen grooteren indruk zal maken bij de Plattelan bevolking, als minder *verlicht* en nog meer van ont voor de geestelijkheid doordrongen dan de stedeling weshalve men begrepen had eenige voorzorgen te m ten nemen. Volgens hetzelfde berigt zou de Engels gezant in Turijn reeds namens zijne regering krach dadige hulp hebben toegezegd voort 't geval, dat he niet enkel bij eenen oorlog met geestelijke wapenen bli ven mogt, maar dat door Rome en zijne bondgenoot andere pogingen worden aangewend, om de eenige tha nog in Italie bestaande constitutionnele regering omv te werpen. Van het buitengewoon bijeenroepen der K mers, zou het Sardinische gouvernement voor het ogen blik weder hebben afgezien."

Alzoo, Lezer, de Nederlandsche onderdanen voor 2/ uit Katholijken bestaande, worden door het orgaan hun ner regering ingelicht, dat het Sardinisch kabinet, da de Katholijke Kerk vervolgt, doch waarvoor de Neder landsche *Staats-Courant* juist daarom eene bijzonder sympathie aan den dag legt; dat dit Sardinisch kabi net de katholijke bevolking van dat land wil ingelich hebben *omtrent de beteekenis en het gewigt, welke i den tegenwoordigen tijd nog aan den kerkelijken ban t hechten zijn.* Het Nederlandsch lezend publiek moes dus van het orgaan zijner regering vernemen, dat tegen de kerkelijke ban, als van geen gewigt en beteekenis meer in dezen tijd *van verlichting*, billijkerwijs door de regering van Sardinië moet gewaarschuwd worden d. i. dat die regering de katholijke bevolking, die nog van ontzag voor de geestelijkheid doordrongen is, moet aanzetten om dat ontzag af te schudden, om het eeuwenheugend en door Christus-zelf gevestigd gezag der Kerk te minachten, te miskennen en er zich openlijk tegen te verzetten.

Zie, zoo ver brengt het eene revolutionaire regering zoo als die van Sardinie, krachtig ondersteund door de Britsch-protestantsche propagande, dat het niet terugdeinst voor de afschuwelijkste middelen om zijn gezag te vestigen, zoo het meent; niet bedenkende, dat het vroeg of laat zijn eigen graf delft.

De *Staats-Courant* nu deelt de tyrannieke handelingen van dat revolutionaire bestuur, uit eene den Katholijke vijandige bron geput, mede, zonder er de minste aanmerking bij te voegen, waaruit iets anders kan blijken, dan dat het volkomen met die handelingen instemt, en er bijzonder meê ingenomen is. Wij willen hierop de aandacht onzer lezers gevestigd hebben, want zulk eene openlijke vergruizing van hetgeen wij als een hoog gezag eerbiedigen, mogt onze aandacht niet ontgaan.

Wij kunnen ons niet vermoeijen met al de grove hatelijkheden op te sommen, die het orgaan van ons ministerie bij gelegenheid van het bespreken der Sardinische kwestie, dagelijks opdischt, wanneer het Pius IX als een tyran en slecht Regent, den aartsbisschop van Turijn als een landverrader (1) en de geestelijkheid van Sardinië als oproerkraaijers afschetst. Maar — nog eens — wij willen de aandacht van onze lezers er op gevestigd hebben, dat in een land dat voor 2 5 met Katholijken bevolkt is, onder het oog van den minister, een officieel regeringsblad dagelijks ongestoord in zijne kolommen datgene voordragen kan, wat aan een zoo groot gedeelte der natie aanstoot geven of hun gevoel op eene ergerlijke wijze kwetsen moet.

De *Times* van Londen zegt o. a. betreffende het Sardinisch conflikt, het volgende:

»Wij gelooven niet dat de strenge maatregelen die tegen Mgr. Franzoni, aartsbisschop van Turijn genomen zijn, eene goede uitwerking kunnen hebben. Reeds is die aartsbisschop door dezelve tot een martelaar verheven; en deze maatregelen worden bovendien luid toegejuicht door die klasse van Italianen, die in de vernietiging van den priesterstand eene voorbode zien der wedergeboorte van Italië. *Met die klasse mag eene*

(1) De *Staats-Courant* wist gisteren in een zoogenaamden brief uit Rome (aan..... ?) te vertellen dat het nu uitgemaakt was dat Mgr. Franzoni „EIGENLIJK *wegens een komplot tegen de veiligheid van den Staat in hechtenis was gesteld en zijne papieren in beslag genomen waren.*" Te Rome was de vergadering van Kardinalen zoo zeer overtuigd (!!) van de waarheid van dit berigt, dat zij besloot om noch ex-communicatie tegen Sardinie uit te spreken, noch de tusschenkomst der mogendheden in te roepen; maar eerst den uitslag van het *onpartijdig* geregtelijk onderzoek af te wachten (!)

regering, die haarzelve eerbied toedraagt, of die de godsdienst van den staat eerbiedigt, niets gemeens hebben.....
Wij vreezen dat de Sardinische regering later zal bespeuren, dat vervolging en geweld slechte middelen zijn om te zegepralen over eene magt, die zoo sterk is als het geloof en zoo geduldig als de tijd."

Wij lezen de volgende laffe aardigheid in de *Leijdsche Courant*:

»De Turijnsche dagbladen meenen, dat de Paus, na rijp beraad met den Kardinaal Antonelli, eerst het feest van Maria Hemelvaart zou afwachten, om eenige beslissing te nemen; »in de hoop, dat de H. Maagd hem in dien tijd nog mogt ingeven, hoe hij het best hierin zou handelen."

Gisteren middag is er ministerraad gehouden, waarin naar men verneemt, een besluit is genomen betrekkelijk de benoeming van den gouverneur-generaal van Nederl. Indie. Men wil weten dat de heer Bruce tot die waardigheid zou benoemd zijn.

Men heeft ons verzekerd, (zegt de *'s Gravenh. Nieuwsbode*), dat ook aan de staatsraden, commissarissen des Konings in Noord-Braband en Zeeland, de heeren Mr. A. J. Borret en Mr. L. baron van Vredeburch, eervol ontslag zal worden verleend.

Gisteren is te 's Hage de verkoop voortgezet der overige camelia's van wijlen Z. M. Willem II. De hoogste koop was die van *f* 180, door den heer Versteegh. Buiten deze zijn vele camelia's gekocht boven de *f* 20 en *f* 25. Heden wordt de verkoop vervolgd.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 26 Aug. De laatste berigten van de reis des Presidents zijn gedagteekend van den 25. Lodewijk Napoleon is des avonds van den 24 te Nancy aangekomen, nadat hij daags te voren van Straatsburg was vertrokken. Te Saarburg, Luneville en andere tusschenliggende plaatsen is hij met geestdrift ontvangen, en ondanks het regenachtige weder was er eene aanzienlijke menigte volks op de been, om den President der Republiek, den vertegenwoordiger der openbare orde te begroeten. Te Nancy vielen hem dezelfde bijvalsbetuigingen ten deel. De werkende klasse schijnt er met een goeden geest bezield te zijn; althans zij had van deze gelegenheid gebruik gemaakt om zich krachtig tegenover de democratische partij te plaatsen, waarvan men eene demonstratie duchtte. Echter heeft men niet alle schandalen kunnen beletten; des avonds werd Prins Lodewijk Napoleon vrij grof beleedigd door een officier der nationale garde. De bijzonderheden aangaande deze gebeurtenis worden tot dusver alleen medegedeeld door een berigtgever in den geest van het Elysée. De zaak komt hierop neder: De officier naderde den President, vrij onbeschaamd zeggende: Geef mij de hand! De President antwoordde: Ik geef de hand niet aan iedereen. — Welnu, hernam de officier: *Leve de republiek!* Terstond riepen alle aanwezigen: *Leve de President! Leve Napoleon!* Maar de verontwaardiging was zoo groot, dat de onbescheiden officier, onder de toejuiching van alle aanschouwers, de zaal uitgedrongen werd.

Volgens eene telegrafische depêche heden ontvangen (Gisteren reeds door ons medegedeeld *per Duif*) is de President der Republiek gisteren ten 2 ure te Metz aangekomen en met luide blijken van geestdrift begroet.

— Te Straatsburg is de President der Republiek namens den koning der Nederlanden begroet door den baron van Hardenbroek, kamerheer van Z. M.

— De generaal Castellane, die den President der Republiek tot Metz gevolgd heeft, is alhier teruggekomen en berigt, dat de President Woensdag op het Elysee wedergekeerd zal zijn.

— De Falloux zal zich andermaal naar Italie begeven, doch voor de opening der zitting van de Wetgevende Vergadering terug zijn.

— Een Fransch agent zal, zegt men, met rijke geschenken gezonden worden naar Greco-Apagy, koning van Dahomey, den magtigsten vorst van de Afrikaansche Westkust. Die koning heeft ten gevolge van eene reis met Frankrijk gesloten overeenkomst, aan den gouverneur van Senegal een eigenhandigen brief voor den President der Republiek gezonden. Het koningrijk Dahomey schijnt een groot debouché voor onzen handel te beloven.

— Den 22 des avonds ontmoette een priester te Lyon twee soldaten, die met de sabel een twist gingen beslechten. Hij scheidde hen, bragt ze tot vredelievende gedachtens, geleidde hen naar de kerk van Fourvières, waar zij een oogenblik met hen te hebben gebeden, noodigde hij hen uit om zich met elkander te verzoenen. Dit geschiedde dan ook, en de soldaten werden zelfs zoo getroffen, dat zij den braven geestelijke hartelijk omhelsden.

— Volgens de *Gazette de Fribourg* is de Eerw. P. Hartmann, procurator van het pensionaat der PP. Jezuiten te Friburg, naar Toulouse ontboden, om aldaar het opzigt te houden over de oprigting van een gesticht, hetwelk geheel zal worden ingerigt gelijk het voormalig pensionaat van Friburg. 600 leerlingen zijn reeds ingeschreven. Met den aanvang van het aanstaande schooljaar zullen de PP. Jezuiten in Frankrijk meer dan 30 scholen openen; bovendien hebben zij ruim 60 aanzoeken voor andere plaatsen van de hand geslagen. Men zou zeggen, dat de Republiek geen vrees meer koestert voor de Eerw. Vaders.

— De *Univers* herinnert aan het thans plaats hebbend Concilie van Iersche Bisschoppen o. a. met deze woorden:

»Het gewigtig vraagstuk der betrekkingen tusschen Kerk en Staat ter zake van het onderwijs, eene kwestie, die in Frankrijk eene transitoire oplossing heeft verkregen, zal eerdaags grondig en veel plegtiger dan immer worden behandeld door de Bisschoppen van Ierland, die, op regtstreeksche uitnoodiging des H. Vaders, in nationaal concilie zijn vereenigd. Het concilie is den 22 geopend te Thurles, alwaar 28 Aartsbisschoppen en Bisschoppen van Ierland vergaderd zijn onder het voorzitterschap van Mgr. Cullen, die in de betrekking van pauselijk legaat de beraadslagingen leiden zal."

MADRID, 21 Aug. De *Diario do Goberno* van Lisabon bevat het geratificeerde postverdrag, tusschen Spanje en Portugal gesloten

— Uit eene statistieke opgave blijkt, dat de Spaansche koopvaardijvloot bestaat uit 942 vaartuigen van 80 tot 400 tonnen last; 1997 van 20 tot 80 ton en 10150 van 20 ton en daar beneden, te zamen 13089 schepen met 61508 koppen bemand.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 27 Augustus. Gisteren morgen ten 6 ure is hier zekere Peter Schenkel geguillotineerd, door het hof van assises alhier ter dood veroordeeld, omdat hij met voorbedachten rade zijne vrouw heeft doen verdrinken.

— Men schrijft uit Frankfort, 26 Aug. Het berigt, dat Pruissen en Oostenrijk tot overeenstemming zijn gekomen, omtrent het beheer van den bonds-eigendom, en dat alzoo eene vredelievende overeenkomst tusschen beide groote mogendheden waarschijnlijk wordt, heeft bij de vertegenwoordigers van eenige kleine Duitsche staten, vooral bij Lichtenstein en Hessen Homburg, groote vrees doen ontstaan voor het verlies hunner onafhankelijkheid.

— Men schrijft uit Bern 23 Aug. In onderscheidene kantons van Zwitserland heerscht eene doffe gisting, welke, wanneer het aan 't bondsgezag niet gelukt de gemoederen te bevredigen, een gevaarlijk karakter kan aannemen. De overgroote meerderheid, wel ⅞ der gansche bevolking, treedt in de aanstaande Bondsvergadering te voorschijn met eene petitie, en verlangt bepaaldelijk de haar ontroofde regten terug. In dat adres wordt aangetoond dat alle leden der Zwitsersche natie zich verheugen in de bescherming van den nieuwen Bond; alleen het volk van het kanton Freiburg is van die bescherming beroofd en staat verlaten daar, onder de despotieke behandeling eener regering, welke, noch van den volkswil is uitgegaan, noch door denzelven geschraagd wordt; en het wordt beheerscht door eene constitutie, welke niet de uitdrukking is der meerderheid, doch welke men door eedgenootschappelijke bajonetten aan het volk heeft opgedrongen. De petitie verlangt dat de constitutie aan het volk ter goedkeuring zal worden voorgelegd, of dat er nieuwe en vrije keuzen zullen plaats grijpen, of dat er eene nieuwe constitutie worde gegeven op eene door de Bondsvergadering te bepalen wijze. Blijft dit met talrijke onderteekeningen voorziene adres zonder gevolg, dan zal er eene volksvergadering worden beroepen, welker resultaat aan het Eedgenootschap toonen zal, dat de regering op zichzelve staat.

BERLIJN, 26 Aug. Het antwoord op Schwarzenberg's uitnoodiging tot deelneming aan den Bondsdag, is gisteren naar Weenen gezonden. Pruisen verklaart, dat het niets inbrengt tegen het voornemen van Oostenrijk, om te Frankfort met zijne bondgenooten besluiten te nemen, maar protesteert tegen de verbindbaarheid van die besluiten.

WEENEN, 24 Augustus. Te Napels is 16 Augustus de nieuwe drukpers-wet afgekondigd en daarmede *de census hersteld*. Het eerste artikel dezer wet luidt: »Druk en uitgave van boeken en dagbladen is in dit Koningrijk zonder voorafgaand verlof verboden."

ITALIE.

Het handels-tractaat, hetwelk Sardinië met Engeland (niet met Oostenrijk, gelijk gisteren abusivelijk was vermeld) zal sluiten, of, volgens sommigen, reeds werkelijk gesloten heeft, en waardoor ten gunste van Genua de handeldrijvende steden van Midden-Italie, met aanmerkelijk nadeel bedreigd worden, blijft de algemeene aandacht boeijen. Engelands doel is niet onduidelijk, wanneer het de volks-driften der Piemontezen streelt, en zich den revolutionairen tot een magtigen beschermer opwerpt; het wil Sardinië met zijne fabrieks-voortbrengselen overstroomen. Een spoorweg van Genua naar de Zwitsersche grenzen is geprojecteerd, om langs dien weg zijne producten des te gemakkelijker tot in het hart van Europa te verspreiden. Het revolutionaire Genua juicht over het heerlijk verschiet, dat hem onder de bescherming van het magtig Albion tegenlacht, terwijl men het volk in den waan tracht te brengen dat het bij zooveel stoffelijk voordeel, het verworpen geestelijk heil en de leiding van de bedienaren der Kerk wel kan missen.

De *Armonia* meldt, dat Mgr. Franzoni reeds ernstig ongesteld is..... het ongezonde luchtgestel van Fenestrella moet ook aan een zestigjarigen man schadelijk zijn. Daar nu het ministerie beschuldigd wordt van dien ongezonden kerker met voordacht voor den katholijken Aartsbisschop te hebben uitgekozen, om hem spoedig te doen sterven, was het in zijn eigen belang verpligt, het volk gedurig te onderrigten van den gezondheidstoestand van den Prelaat.

BELGIE.

BRUSSEL, 27 Augustus. Volgens de *Courier du Grand duché de Luxembourg* zal baron Willmar, uit naam van den Koning-Groothertog, te Metz zijne hulde gaan brengen aan den President der Republiek, en te gelijkertijd namens zijn vorst den Koning der Belgen te Arlon gaan begroeten.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 28 Augustus.

BEVALLEN (24 Aug.): J. C. Hakken, geb. Pitton, D. — G. Minne, geb. Jong, D. — (25 Aug.): A. E. Lourens, geb. van Boven, D. — (27 Aug.): T. Heidveldt, geb. Spijkhoven, D.

OVERLEDEN (23 Aug.): Willem Foest, 31 j.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

			27 AUG. 4½ u. gebl.	28 AUG.		4 u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à $2\frac{1}{2}$ pCt.			$57\frac{3}{16}$	$57\frac{1}{8}$	à	$57\frac{3}{16}$	$57\frac{1}{8}$
Dito Dito	3	»	$68\frac{7}{16}$	$68\frac{7}{16}$	»		
Dito Dito	4	»	$88\frac{3}{16}$	$88\frac{1}{8}$	»	$88\frac{3}{16}$	$88\frac{1}{8}$
Dito Obligatien O. I.	4	»			»		
Amortis. Syndic.	$3\frac{1}{2}$	»			»		
Handel-Maatschappij	$4\frac{1}{2}$	»	$171\frac{1}{2}$		»		
Aand. Rijn-Spoorweg	»	»			»		
Aand. Holl. S. M.		»			»		
Obligatien	»	»			»		
BELGIE, Obligatien 1844	»	»			»		
Cert. bij de Belg. Bank	$2\frac{1}{2}$	»			»		
Dito bij Rotsch. en Volksv.	»	»	$47\frac{1}{4}$	$47\frac{11}{16}$	»		
FRANKRIJK, Obligatien	3	»	$54\frac{7}{8}$	$54\frac{9}{16}$	»	$54\frac{5}{8}$	
SPANJE bij *Ardoin* £ 85	5	»	$12\frac{1}{2}$	$12\frac{5}{16}$	»	$12\frac{7}{16}$	$12\frac{3}{8}$
Dito Dito » 510	»	»	$12\frac{7}{8}$	$12\frac{5}{8}$	»	$12\frac{3}{4}$	$12\frac{11}{16}$
Dito Onbep. Stukken	»	»	$12\frac{1}{2}$	$12\frac{3}{16}$	»		
Dito	3	»	$38\frac{3}{8}$	$38\frac{5}{16}$	»		
Dito Binnenl. 2400 P.	»	»	$33\frac{3}{4}$	$33\frac{5}{8}$	»	$33\frac{5}{16}$	$33\frac{5}{8}$
Coup. *Ardoins*		»	$8\frac{1}{4}$	$8\frac{1}{8}$	»	$8\frac{3}{16}$	
Passive		»	$3\frac{7}{8}$		»		
Fransche Uitgest.		»	4		»		
PORTUGAL te Londen 5 pCt nu	4	»	$37\frac{1}{8}$	37	»		
Dito Dito	»	»	$36\frac{1}{2}$	$36\frac{5}{16}$	»	$36\frac{7}{16}$	$36\frac{3}{16}$
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	»	$105\frac{3}{8}$	$105\frac{3}{8}$	»		
Dito Dito 1828 en 1829	»	»	$105\frac{1}{4}$	$105\frac{1}{4}$	»	$105\frac{3}{8}$	
Cert. bij d°. 1831 en 1833	»	»	$96\frac{1}{4}$		»		
Dito	$4\frac{1}{2}$	»	$96\frac{3}{8}$	$96\frac{3}{8}$	»	$96\frac{7}{16}$	
Dito bij *Hope*	4	»		$88\frac{5}{8}$	»		
Dito bij *Stieglitz en C°.*	»	»	$88\frac{1}{2}$	$88\frac{1}{8}$	»		
Dito bij id. 5de Serie	4	»	$88\frac{3}{8}$		»		
Cert. te Hamburg	5	»			»		
Inschrijving in Assignat.	6	»	$67\frac{1}{4}$		»		
Cert. van dito	»	»	$67\frac{1}{8}$	$67\frac{5}{16}$	»		
POLEN, Aand. à fl. 300	4	»		$144\frac{1}{2}$	»		
Dito met Lot » 300		»			»		
AMERIKA, Bank-Actiën		»			»		
PRUISSEN, Aand. met Lot. R 50		*f*			»		
OOSTENRIJK, Metalliek	5	pCt.	79	$78\frac{5}{8}$	»	$78\frac{3}{4}$	
Dito Nieuwe	$2\frac{1}{2}$	»	$42\frac{3}{8}$	$42\frac{1}{4}$	»		
Dito Nieuwe	5	»	$83\frac{7}{16}$	$83\frac{1}{4}$	»	$83\frac{3}{8}$	$83\frac{1}{4}$
Ween. Bank bij *Goll en C.*	»	»			»		
Dito	4	»			»		
Aand. met Loting fl. 500		*f*			»		
Nieuwe dito » 250		»	306		»		
NAPELS, Cert. *Lam en Bouwer*	5	pCt.	89		»		
BRAZILIE te Londen 1824	5	»	$91\frac{1}{2}$	$91\frac{1}{4}$	»		
Dito Leening 1843	5	»			»		
Dito £ 200		»			»		
PERU	4	»			»		
MEXICO	5	»	$28\frac{15}{16}$	$28\frac{13}{16}$	»		
VENEZUELA 6 pCt. nu	3	»			»		
NEW GRENADA 6 pCt nu	$1\frac{1}{2}$	»			»		
ECUADOR		»			»		
Coup. Ecuador		*f*			»		
Grieken		»			»		

Binnenl. fondsen bij weinig affaire als gisteren. 3 pCt. Fransche ongeveer ¼ pCt. leger. Spaansche insgelijks meer aangeboden en flaauwer; de overige vreemde bij onbelangrijke handel meest alle iets minder dan gisteren; Zuid-Amerikaansche fondsen genoegzaam zonder handel.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pc., Prolongatie 2¼ pc. Disconto 2 pCt.

Wisselkoers.

2/m. Parijs $56\frac{3}{16}$; Zigt Parijs 56⅞; 2/m. Londen 11,97½; Zigt Londen 12,02½; 2/m. Hamburg 35¼; Zigt Hamburg 35⅜; 3/m. Lissabon 42⅝; 3/m. Porto 42⅝; 2/m. Petersburg 1,88.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 27 Aug. Belg. leen. 2½ pc. 50⅛; 5 pc. 98; 1840, 5 pc. 99; Spanje Ard. 5 pc. 12; Binnenl. 3 pc. $33\frac{1}{16}$; Coupons —; Rom. Leening 77½.

PARIJS, 26 Aug. Fr. 3 pc. 58,55; 4 pc. —,—; 5 pc. 97,30, Schatkistb. —; Bank-Act. 2327,50; Belg. 1840, 5 pc. 100½; 1842, 5 pc. 100½; 4½ pc. —; 2½ pc. —; Spanje, Buit. 3 pc. —; Binn 3 pc. —; Piem. Leen. 1834, —,—; 1849, 940,—; Rom. Leen. 79.

MADRID, 21 Aug. Spanje 3 pc. $33\frac{3}{16}$; id. 5 pc. 14; id. Uitgest. Sch. 6⅛; id. Coupons 8.

LONDEN, 26 Aug. Cons. kont. — a —; op tijd 96½ a —; Braz. 92 a 93; 1829/39 91 a 92, 1843 89 a 90; Buenos-Ayres 58 a 59; Den. 3 pc. 77 a 78; N. L. 5 pc. 102 a 103; Nieuwe scrip — a —; Ecuad. 3⅝ a 3⅞; Gren. 17¾ a 18¼; Uitgest. 4 a 4¼; Mexico 29½ a 29¾; Peru 4 pc. 81¼ a 81½; Uitg. 33½ a 34; Grieken — a —; Port. 5 pc. — a —; 4 pc. 33½ a 34; 3 pc. 33¾ a 34¼; Rusl. 1822, 5 pc. 111½ a 112½; (N.) 4½ pc. 96½ a 96¾; Spanje 5 pc. 18¼ a 18⅜; id. 3 pc. 37⅜ a 37⅝, id. Passive 3¾ a 3⅞; Holl. 2½ pc. 57 a 57¼; id. 4 pc. 89 a 89¼; Ven. 34½ a 35; Uitg. 11½ a 12; Belgie 4½ pc. — a —.

WEENEN, 23 Aug. Met. 5 pc. 96⅝; 4½ pc. 84¾; Bank-Actien 1165; Wissel: Londen 11.39; Amst. 161½; Parijs 138; Frankf. —; Specie: Goud 121⅝; Zilver 116.

BERLIJN, 26 Aug. Schuldbr. 3½ pc. 85⅝; Loten —; Rusl. bij Stiegl. 4 pc. 93½; Pools. 4 pc. 80¾; Loten fl. 200, 95½; id. fl. 300, 137½; id. fl. 500, 81¾.

FRANKFORT, 26 Aug. Met. 5 pc. 81½; 4 pc. 63; 2½ pc. 43¾; Bank-Actien 1205; Darmst. Lot. fl. 50, 76¾; id. fl. 25, 28⅝; Badensche Lot. fl. 50, 52⅝; id. fl. 35, 32¼; Nassaus. 26; Holl. 2½ pc. 56¾; W. S. 4 pc. 87¼; Sijndic. 3½ pc. 87½.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 28 Augustus.

Heden zijn uit de eerste hand verkocht: Ca. 2000 balen blank ongep. Java Rijst tot f 9, R. C.; benevens 329 kisten Bahia Moscovados Suiker N°. 6¾ a f 26, zonder 18 maanden Rabat.

GRAANMARKT.

Tarwe tot verhoogde prijzen met veel handel, in entrepot: 125, 127, 129 ℔ Rijn f 247, 250, 56; cons.: 132 ℔ witte Pools. f 330; 132 ℔ bonte dito f 318; 128, 129 ℔ dito f 301, 305; 128, 129 ℔ dito f 300; 125, 126 ℔ geringe dito f 276, 280; 125 ℔ puike dito f 295; 127 ℔ Munstersche f 257; 120 ℔ Groninger f 215; 124 ℔ Vriess. f 235; 127 ℔ b. Poolsche f 290.

Rogge prijshoudend: 120, 121, 122, 123 ℔ Pruissische f 173, 175, 177, 179, 115, 116 ℔ Gedroogde f 153, 155; 117 ℔ dito f 157.

Garst als voren: 109 ℔ Saal f 165; 102 ℔ Vriesse Zom. f 116; 104, 105 ℔ dito f 120, 122.

Haver f 3 a f 4 hooger: 84, 89 ℔ fijne f 110, 120; 89 ℔ dikke f 118.

Boekweit in een doen: 124 j. Nijkerker f 188.

Koolzaad. Norder 56; Holsteinsch 55; Groninger 48, 53½, 55; Kromhorn 56; Vriesch 46 £. Op 9 vaten Olie in Sept. 58½; Oct. 59 £. *Raapolie* op 6/w. f 36; Vliegend f 35; 1°. Mei ek. f 35¼; Sept. f 34⅛, 5; Oct., Nov. en Dec. f 35. *Lijnolie* op 6/w. f 34½; Vliegend f 33½. *Hennepolie* op 6/w. f 39½. Vliegend f 33½.

ROTTERDAM, 27 Aug. Tarwe: in entr. 137/2 ℔ Rhijn f 250. — Rogge: 149/2 ℔ Pruiss. f 170.

SCHIEDAM, 27 Aug. Rogge: 144/2 ℔ j. Pernau f 178. — Garst. 128/2 ℔ Koersche f 137. — Moutwijn per Ned. vat zonder fust f 11,25; Jenever, f 14,75; Amst. Proef f 16.00; zonder de belasting.

ANTWERPEN, 27 Aug. Koffij. Er zijn ca. 700 balen St. Domingo, 300 b. Batavia en 250 b. Braziel verhandeld.

Rijst. Eenige partijtjes Aracan gepeld en ongepeld, te zamen ca. 1200 zakken, zijn in herveiling gerealiseerd.

Ruwe Suiker. Er zijn omgezet 1072 k. blond Havana.

LONDEN, 27 Aug. Koffij. De vraag is levendiger geworden voor de consumptie en de prijzen verkeeren in hoogere stemming. In native Ceylan zijn weinig verkoopen beneden 44 s. voor goed ord. en men wacht nog verdere prijsverhooging.

Thee. De houders hebben vertrouwen en willen niet anders afzetten dan tot volle prijzen. De koopers toonen echter niet veel lust.

Granen. Door de rijzing op de Fransche markten was de vraag bij de opening druk en levendig naar *Tarwe*, doch zij was spoedig bevredigd, en er was geen merkbare variatie in de prijzen. Nieuw blank Essex weegt 63 ℔, eenige monsters halen 65 ℔. Van *Garst* zijn eenige nieuwe partijtjes gedaan a 29 s.; vreemde bedong vorige prijzen. *Haver* stil.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

Metalliek	f 25,90 a —	Pruissische	f 34¾ a —
Napelsche	25,— „ —	Spaansche	—,— „ —
Div. in £St.	11,97½ „ —	Hamb. Russ.	37⅝ „ —
Eng. Russen	11,97½ „ —	Russ. in Z. R.	$37\frac{11}{16}$ „ —
Fransche	56½ „ —	„ Pap. „	$10\frac{11}{16}$ „ —
Belgische	56½ „ —	Pools. in Fl.	27⅛ „ —

Directeuren van het Kantoor van Administratie van Geconsolideerde Renten ten laste van het Koningrijk Napels, hebben bekend gemaakt, met goedvinden van heeren commissarissen derzelve administratie, dat de coupons der door hen uitgegevene certificaten voor de zes maanden renten, te Napels vervallen geweest den eersten Julij 1850, worden betaald ten kantore van de Ontvang- en Betaalkas, en wel voor zoo verre betreft die van de certificaten rentende 5 pCt., groot Lr. 25, met f 11,33, en die groot D. 12½ met f 24,93, en die van de certificaten rentende 4 pCt., de coupons van Lr. 20, met f 9,07.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 27 Aug. J. J. Gorter, Snelheid, Suriname. - J. G. Stuitje, Christina Johanna, Londen. - J. Boothley, Marsden, id. - J. G. Olthoff, Jantina, Newcastle. - T. Buck, Quebec Packet, Shields. - A. Jack, Zillah, Sunderland. - D. Franken, Maria, Drammen.

HELVOET, 27 Aug. H. Mathew, Elisabeth, Shoreham. - D. Sullivan, Gannet, (s.) Leverpool. - W. J. Wilkens, Harmonie, Cork, als bijlegger. — Gisteren nog: A. Pronk, Luconia, New-York.

UITGEZEILD:

TEXEL, 27 Aug. K. B. Tippema, Vriendschap, Londen. - G. Waerner, Nordlyset, Drammen. - J. Laugfelt, Lector Schwijgaard, id. - H. Gether, Romerigen, Frederikstad.

HELVOET, 27 Aug. G. G. Geerling, Admiraal Ver-Huell, (s) Havre.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 13 Julij op 10° N. Breedte, 21° W. Lengte; Maria, Kapt. van Wijk, van Amsterdam n. Newyork.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

SURINAME, Gorter, Snelheid: 233 v. Suiker, I. J. Poncelet en Zoon; 40 v. dito, T. van Sehaak; 30 v. dito, Order.

HAVANA, Page, Princeton: 2,263 k. Suiker, Order.

NEW-YORK, Bauman, Leucothia: 100 v. Potasch, 100 v. Terpentijn, 23 v. Olij, Lefort en Vercken; 140 cer. Tabak, Ubel en Sillem; 105 v. Terpentijn, 51 st. Mahonijhout, 4 v. Tabak, 53 b. Katoen, Gebhard en Comp.; 26 v. Potasch, D. van den Berg; 10 v. Koopmanschappen, Oramerus en Comp.; 6 dozen dito, H. Kerkhoff; 45 v. Citroenschillen, Mees en Moens; 60 st. Cederhout, van Baggen, Parker en Dixon, 14 v. Reuzel, F. Gallenkamp; 72,000 st. Duigen, J. Melchus, te Schiedam; 448 v. Harst, Order.

GENUA en NIZZA, Karsl, Jonge Willem: 1,163 gedr. Huiden, Luden en van Geuns; 1,400 marmeren Vloersteenen, 3 bl. Marmer, 467 k, 73 f. Olijfolie, 4 coll. Oranjeknoppen. 1 f. Cremortartarie, 11 k., 15 b. Koopmanschappen, Diverse en Order.

ARCHANGEL, Bulling, Basserman: 1 lad. Lijnzaad, G. Fikenscher.

ZEILKLAAR LIGGENDE SCHEPEN.

NIEUWE DIEP, 27 Aug. R. Grivel, Rembrandt van Rijn, n. Batavia. - J. J. C. Noodt, Castor, n. id. - W. Cox, Indus, n. Valparaiso. - J. H. Witt, Goede Vrede, n. Suriname. - G. D. Visser, Susanna, n. id. - A. G. Bregt, Lucretia, n. Venetien - M. Gilland, St. Etienne, n. Syra - A. A. Oldenburger, Geppiena, n. Livorno - J. S. Brouwer, Elisabeth, n. Bilbao - B. A. Hazewinkel, Jonge Hendrik, n. St. Sebastian - T. S. Kliphuis, Juffer Grietje, n. Londen - R. J. van Driesten, Martina Johanna, n. id. - G. M. Mulder, Jonge Hendrik n. id. - P. Nielsen, Emanuel, Drammen. - D. Jacheus, Johanna, n. Bremen.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 28 Augustus in lading naar:

Keulen	R. S. Wilson, Colln N°. 10.
„	Ant. Grenshauser, Aartshertog Johan.
Mainz	W. Keller, Mainz N°. 1.
Weesel	P. J. Balk, Vrouw Rebecca.
Dusseldorp, *Neus* en *Urdingen*	W. Wientjes, Niederrein N°. 5.
Duisburg	H. Backer, Duitschland.
Manheim	G. Itschert, Delphin.
Frankfort en *Coblentz*	B. Geiger, Frankfort N°. 4.
Straatsburg	G. Haentjes, Frankfort N°. 23.
s Hertogenbosch en *Maastricht*	H. van Eyken Lz., de vier Gebroeders. Sluit 31 Augustus.
Maastricht	P. Wecks, Stad Amsterdam.
Venlo en Roermond	H. van Hoogstraten (Beurt L. de Rijk en C°.) de Vriendschap.
Tiel	C. van Uden, de Vr. Magdalena.

KEULEN, 27 Augustus in lading naar:

Amsterdam	Kapt. Berns	Köln N°. 13.
Rotterdam	„ v. Alen	„ „ 5.

Rijnhoogte: Arnhem 26 Aug. 2 el 15 duim. Keulen 26 „ 10 voet. 0 „

LAATSTE BERIGTEN.

UITSLAG DER VERKIEZINGEN

VOOR DE TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL:

Amsterdam. Jhr. Mr. C. Backer, Mr. M. H. Godefroi, H. Stolte, Mr. J. Heemskerk Bijsteruszoon, Mr. F. A. van Hall.

's Gravenhage. Jhr. W. Boreel van Hogelanden met 757 en J. C. Baud met 698 van de 1334 stemmen.

Rotterdam. M. A. F Hoffman en J. C. Baud.

ADVERTENTIEN.

(503) Bevallen van eenen ***ZOON***,

C. H. HAFKENSCHEID—JANSEN.

Amsterdam, 28 Augustus 1850.

(501) Heden onder de H. Godsdienst, had de R. C. Gemeente der *St. Dominicus Kerk* alhier, het genoegen ons geheel hersteld en aanzienlijk verbeterd **ORGEL**, voor het eerst wederom te hooren: de schoone welluidenheid der toon, zoowel als de smaakvolle en goed werkzaamheden aan hetzelve bevorderd, verpligten Kerkbestuurders den Heer D. YPMA, *Orgelmaker* alhier, in de attentie van respectieve Kerkbestuurders aan te bevelen; als een man, die ook wederom voor onze gemeente een blijk zijner bekwaamheid, goede trouw en naauwgezette ijver aan den dag heeft gelegd.

Alkmaar, 28 Julij 1850.

Namens het Kerkbestuur,
J. T. LENS, *Pastoor*.
Praes.

(504) Ik heb een geruimen tijd aan Doofheid geleden en ben door het dragen van een **GOLDBERGERSCHEN KETTING**, dien ik bij den Heer VAN GORCUM, te Assen, gekocht heb, daarvan bevrijd.

Hoogeveen, 13 Augustus 1850. E. OP 'T HOLT.

De **ECHTE KETTINGEN** met de Waarschuwing op het Rosabandje, worden in onderstaande Dépôts verkocht voor f 1.80 en f 2.70. — Eene sterkere soort met dubbele Schakels en twee Cilinders voor f 3.60 en f 5.40.

Amsterdam, Verkoophuis.	Harderwijk, Wed. G. Tijhoff.
Amersfoort, A. H. van Ruyven.	Heerenveen, G. Overdiep.
Almelo, C. Rossmark.	„ Gebr. Padberg & C°.
Apeldoorn, Bruno Tideman.	Harlingen, L. P. Mirande, Pz.
Arnhem, G. W. Tikkel.	Hoorn, L. B. Ruttenberg.
„ G. Holland.	Helmond, H. Martin.
Assen, H. P. A. v. Gorcum.	Helvoetsluis, H. G. v. Steeden.
Alkmaar, J. Brongers, Gz.	Kampen, Jufvr. M. Vooght.
Bergen-op-Zoom, D. Pouwels.	Kleef, Gebr. de Bruin Ouboter.
„ C. H. Veraart.	Leijden, A. Dirks.
Bolsward, S. S. Oosterbaan.	Leeuwarden, S. P. Postma.
's Bosch, F. L. Welsch.	Maastricht, Primavesi aîné.
Boxmeer, F. Leblanc.	Middelburg, J. C. Kries.
Breda, Wed. J. Julianus.	Monnikendam, P. de Boer Pz.
Dokkum, A. Schaafsma.	Nijmegen, Gebrs. Swemmelaar.
Doetichem, W. J. Raadgeep.	Nieuwe Diep, T. Groen.
Delft, J. T. Wagner.	Pekel-A, Gebr. Polak.
Doesburg, H. Lebbink.	Rotterdam, J. A. Klinger en C°.
Dordrecht, J. Veth Jr.	Roermond, J. J. Romen.
Deventer, B. H. Tikkel.	„ P. Hanrath.
Enkhuizen, G. Rienderhoff.	Schiedam, Mej. A. B. Roepius.
Eindhoven, R. Gruithuyzen.	Sneek, P. T. Potma.
Franeker, K. Drager.	Thiel, L. Ulfelder.
Gouda, A. Goedraad.	Utrecht, Ferd. Meijer.
Gordijk, S. G. Swart.	Venlo, C. J. v. Boom (Vader).
Gorcum, H. Bodery.	Veendam, S. Savenye.
Groningen, R. Hartman.	Vlissingen, A. M. Kalbfleisch.
„ J. L. Lagro Jr.	Winschoten, G. Wasman.
„ C. Rikkers.	Wijk bij Duurstede, Wed. C. Zorn.
Goes, J. Bouwens.	Zaandijk, P de Boer.
's Hage, Sack en C°.	Zierikzee, C. v. Schaick.
Haarlem, J. Larsen.	Zutphen, J. H. A. Wansleven.
„ Wed. de Lange en van Ek.	Zwolle, W. Ulderink, Jr.
	„ A. A. van der Kolk.

(304)

(502) J. W. TEN HAGEN, Boekhandelaar en Boekdrukker te 's Gravenhage, heeft alom verzonden:

PROSPECTUS en SPÉCIMEN

van een uit te geven Courant, getiteld:

L'ÉCHO UNIVERSEL

DE LA PRESSE CATHOLIQUE.

Bovenstaande Prospectus en Spécimen is op franco aanvrage, mede bij HH. Boekhandelaren en Postdirecteuren verkrijgbaar.

(500) **IS VAN DE PERS GEKOMEN**

Bij Mevr. de Weduwe A. J. VAN DER SCHELDEN, Boekdrukster te Gent (België), en verkrijgbaar gesteld bij de Gebroeders VERHOEVEN te 's Bosch en C. L. VAN LANGENHUYSEN te Amsterdam:

UITGELEZEN SERMOONEN

VAN PATER

F. HUNOLT,

VAN DE SOCIETEIT JESU.

Door eenen Katholijken Priester overzien en volgens tijdorde gerangschikt. Uit het Hoogduitsch vertaald door een kloosterling van Latrappe.

Vier schoone Boekdeelen in-8°. van ongeveer 3.. bladzijden ieder, gedrukt met zorg op met de hand gemaakt papier.

De eerste en tweede deelen zijn verschenen en ..helzen: Het eerste een volledigen jaargang van Sermoonen op alle Zondagen, en het tweede een volledigen jaargang van Sermoonen op alle Feest- en Heilige dagen.

De twee andere deelen zullen nogmaals een ander geheel volledigen jaargang van Sermoonen bevatten, zoo voor de Zon- als voor de Feest- en Heilige dagen, en binnen kort verschijnen.

Prijs voor het geheele werk: VIJF GULDENS.

DE LEIDSMAN DER ZONDAREN of Verhandeling over de voortreffelijkheid en de voordeelen deugd en den weg, dien men volgen moet om er te geraken, door den eerwaarden Pater de Gra... 2 boekdeelen in 8°. Prijs . . . . . . f 1...

Te Amsterdam bij C. L. van Langenhuysen, Drukker en Uitg...